

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția. Jna și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archielesane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuliile nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 5321 Scol.

Cerculariu

cătră tôte oficiile protopresbiterale din archid. Transilvaniei.

Pentru a feri pe învățătorii și scólele nôstre confesionale de urmări grave, cari între împrejurările politice din present, după esperiențele mai nôue, prea ușor se pot descărca asupra lor, — conform concludusului conistoriului nostru archielesan, luat în ședința senatului scolariu la 7 Septembrie a. c., prin acêsta se opresc în general și se eschid total din scólele nôstre elementare, fie ca eserciții de cântări, fie ca lucrări scripturistice, tôte acele cântece poporale, cari se refer la situațiunea nôstră politică, și al cărora tectst pôte agita spiritele poporului, și cu deosebire ale scolarilor nôstri.

Pentru stricta manținere a acestei opriri se fac răspundători în prima linie învățătorii nôstri poporali, ér după ei comitetele parochiale, cari ca totdeodată scaune scolare, au sê supravegheze imediat cursul învățămîntului poporal; răspunderea acêsta însă trece și la oficiile parochiale și protopresbiterale, precât acestea sunt chemate sê inspecționeze activitatea comitetelor și a învățătorilor.

Oficiile protopresbiterale sunt însărcinate, sê spedeze câte un esemplariu din acest cerculariu la fie-care oficiu parochial, și altul la fie-care scólă elementară din tracturile lor, spre care scop se provéd de aici cu un număr de esemplare corêspundătoriu.

Sibiin, 29 Novembre, 1895.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

La cestiunea subsistinței protopresbiterilor nôstrii.

II.

Am đis: Capul lucrului, prin care preoțiimea și in deosebi protopresbiterii nôstrii vor putea face mai puțin simțită lovitura, ce ni s'a dat, — și vor putea mai ușor suporta lipsa veniturilor lor principale, va fi muncă și păstrare îndoită.

Căci, sê nu ne amăgim, pierderea nôstră e mare, atât de mare, încât după cât putem prevedea, ea nici când și din nici o parte nu se va putea rebonifica pe deplin.

Statul nu va vrea și biserica nu va putea nici pe departe despăgubi pe protopresbiterii nôstrii în venitele perdue; — de dată ce cela nu va vrea și cesta nu va putea rehabilita pe protopresbiter în postul seu de președinte al unui tribunal în cauze matrimoniale.

Praca ne arată, că acesta era primul și cel de căpetenie titlu al protopresbiterului, că densus în acest ram avea cel mai larg teren al activității, era deci natural, ca activitatea sa acêsta sê constituie cea mai însemnată rubrică în venitele sale.

Și va trebui sê recunoscem, că în urma acestui drept, în urma acestei activități, parte mare dintre protopresbiterii, acei ce stăteau în fruntea unor tracte mari și cei ce stăteau în fruntea unor tracte cu populațiune mai avută, în fine cei ce stăteau în fruntea unor tracte cu o populațiune, a cărei mod de traiu în măsură ridicată dă ansă la divergențe conjugali; — avéu venite fôrte însemnate, care naturalmente nici când nu se vor mai reintôrce.

Socot deci cu dreptul, că de reintôrccarea acelor nu mai putem vorbi, va trebui însă sê vorbim la tot casul de asigurarea subsistinței protopresbiterilor nôstrii în general și aici vom trebui se purcedem dela neîndoișos fapt, că protopresbiterilor afară de micile diurne, ce le primesc pentru

visitațiuni, care, cum se scie se căștigă cu destul amar, — li s'a luat totul, li s'a făcut imposibilă subsistința.

Și când vom mai avea în vedere pe aceia dintre dâșii, cari nu au parochii, — fiind a se socoti aci și cei ce sunt puși din considerațiuni mai înalte în anumite centre neromânesci, cari eventual sunt parochi după nume și au ca atari datorințe, dar nu și venite, — apoi cu atât mai vértos vom trebui se ne îngrijim de urgență pentru subsistința lor. Acêsta o recere interesul binepriceput al bisericei....

Mai am un cuvânt referitor la starea mijlócelor nôstre centrale și apoi vou încerca a arêta: Cum ne vom îngrijii?!

Va fi adevărat, că fondurile nôstre centrale și au tôte destinațiunea lor specială și că din acele nu sê va ajunge pentru ajutorarea protopresbiterilor,.... dar nu va fi mai puțin adevărat, că starea actuală a averii centrale prin o economisire mai rațională se va putea ameliora și încă mult.

Dacă am pledat pentru gospodărie și cruțare cătră întreg personalul preoțiimei nôstre, vom avea fără îndoială dr-putul, a cere în interesul bisericei cea mai perfectă gospodărie la averea centrală.

Departa de mine cugetul, de a învinui administrațiunea nôstră; am însă deci de indicii, cari nu încap în cadrul acestui articol, pe cari sunt gata a le arêta la loc competent, pe cari toți aceia dintre noi, câți au cugetat asupra lucrului, le cunosc și cari tôte vorbesc pentru posibilitatea, de a înmulți resursele nôstre pe calea perfecteii gospodării.

Nu vom enunța dar în mod pragmatic, că dela averea centrală nu se va ajunge nimic pentru ajutorarea protopresbiterilor, din contră ajutorarea acêsta într'o măsură aptă de a egala acêsta în nivel perfect venitele lor în raport cu calificațiunea, poziția și munca egală, va fi o absolută necesitate.

Natural, că și în acest cas va rămânea sus când faptul, că protopresbiterii cu calificațiune mai superiôră vor căuta și afla tracte cu venite accidentali mai bune, ori barem mai ușore; regresându-se astfel pentru superiôra lor calificațiune și tot natural este, că cei cu tracte mari vor avea mai mari venite în diurne etc. regresând astfel mai multa lor ostenélă; dar o egalare a venitelor protopresbiterali până la un minimum sistemizat este o recerintă de ordine, a fost necesară și înainte de introducerea căsătoriei civile și este indispensabilă ađi.

Cea ce până acum a fost lăsat mai mult întâmplării, obiceiurilor fôrte divergente, referințelor locali și chiar aptitudinilor personali, sistemisarea venitelor protopresbiterali, acum trebuie sê se facă, căci ceea ce până acum era numai cesti de ordine, ađi este o cesti de viață.....

În reasumarea tuturor acestora, étă ce reasum:

I. Venitul minimal al protopresbiterului trebuie sê atingă suma de 800 fl. (a unei parochii de cl I-a) plus 2—400 fl. remunerațiune pentru agendele sale protopresbiterali; în total dar 1000 sau 1200 fl.

II. Sê se adune datele strict autentice despre venitele actuale ale fiecărui protopresbiter.

III. În baza acestora acolo, unde cere trebuința, sê se facă în calea legală (sinodul protopresbiteral) o repartițiune pe comunele bisericesti după mărimea și starea lor.

IV. Eventualul rest până la minimumul stabilit se dá din averea centrală

In praxi:

Eu am un venit anual:

a) dela parochie (pământuri) . fl. 259.—
b) din fundațiunea Trombitaș . „ 100.—
c) din „birul“ protopresbiteral vechiu arunc . . . . . „ 100.—
(25 comune á 4 fl.)
Transport fl. 459.—

FOIȚA

Lucrul manual educativ.

(Cursuri extraordinare fînute de George Moian, profesor la scóla normală de institutori și la seminariul central din Bucuresci. Bucuresci. Depozit: E. Graeve & Comp. 1896. Prețul 1 leu)

(Urmare.)

Pentru completarea cunoscințelor participanților cursului am arangiat cu deosebire Duminica și în sêrbători, mai multe excursiuni, vizitând diferite institute de învățămînt și alte stabilimente de cultură mai însemnate din Sibiu și comune învecinate, dând pretutindenea explicațiunile necesari asupra lucrurilor de interes mai mare. Locurile și în stituțiunile vizitate sunt cum următoarele:

În Sibiu: Scóla „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român“, și adunarea generală a acestei asociațiuni (convocată în Sibiu pe timpul cursului); galeria de tablouri, biblioteca cu tôte

colecțiunile de figuri și antichități din palatul lui Bruckental, frumosul tablou de sciințe naturale, fabrica de jucării pentru copii, scóla de lucru manual din orfelinatul teresian, monumentul lui Mihnea vodă din biserica luterană, frumoșa economie de model a dlui Alexandru Lebu ș. a.

În împrejurime: Avrigul cu monumentul lui George Lazar, Șelimbêrul cu movila și câmpia lui memorabilă din punctul de vedere al istoriei nôstre naționale, Rêșinariu cu monumentul archiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, Cisnădia cu fabricile de postav și cu scóle bine organizate și cu lucru manual, Cisnădiôra cu industria de împletituri de pae, Ocna-Sibiului cu saline și stațiune balneară, Selișteșta ș. a.

Descrieri și discuțiuni asupra lucrurilor de interes mai mare din aceste excursiuni s'au făcut de toți participanții cursului; în special însă s'au distins în acêsta privință dnii Lupescu, Poboranu și Ripeanu, cari au redactat și procesele verbali ale discuțiunilor colegiale în tot timpul cursului.

Înainte de a încheia acêsta scurtă relație, în oportun a adăoga încă nisce episo-uri mai însemnate, cari pot servi ca dovadă

caracteristică despre greutățile mari, ce am avut în tot timpul cursului acestuia.

În raporturile de încordare națională între români și magiari, îngrijirea cea mai mare mi-a fost sê apêr pe domnii participanți ai cursului de eventuale neplăceri, ce s'ar fi putut ivi fără voia și fără vina lor. Organele administrative locale s'au convins prin un interogatoriu luat unora dintre participanții cursului, că acești nu au avut și nu au alte scopuri, prin venirea lor la Sibiu, decât curat numai învățarea lucrului manual. Tot asemenea convingere și-au căștigat și organele politice administrative din Ocna, când ne au făcut onôrea, sê ne urmărescă și sê ne păzescă toți pașii, cu ocazia vizitării băilor și scólelor din acêsta comună.

Cântec de adio.

— Poesie de G. Jândrea. —

E mut acum ciocanul greu
Și tace bietul ferăstrân;
În pașnicul laborator
Stau tôte 'n șir la locul lor
Căci cursul s'a sfârșit
Și noi am isprăvit.

Trecut'a ostenélă grea.
Nu vom mai sta lângă teșgea

Gheafanul și rindelele,
Menghina și crighelele

Noi ađi le-om pârăsi,
De drum ne vom găti.

Svêrlitși acum greul măeș,
Pahare ađi în mâni s'aveți,
Un vivat sê strigăm acum,
Gătindu-ne cu toți de drum:

Trăiască fericit
Măestrul mult iubit!

Cântați toți, bând câte-un pocal:
„Trăiască lucrul manual,
Ce esertéză ochi și mâni
La harnicii copii români!“
Colegi iubitși și frați,
Un vivat sê strigați!

Și dac'acasă ne 'nturnăm,
Cu drag și veseli s'aplicăm
Și cartonagiul și împletit,
Sculptura'n lemn și tâmplărit,
La cei preste Carpați
Și-aici l'ai nôstri frați!

Unirea'n lucru și'n păreri
Ne-a da reume și averi;

Transport	fl. 459.—
d) din „pașalul de locuință“ nou arunc	„ 216.—
(25 com. á 6 fl. și á 10 fl.)	
e) din „pașalul de cancelarie“ din centru	„ 100.—
f) din diurne la vizitațiuni	„ 125.—
(25 comune á 5 fl.)	
Suma	fl. 900.—

ar urma, ca să se facă din centru un ajutor de 100, respective 300 fl.

Am răspuns, cred, și la celelalte două întrebări, ce mi-am pus la început.

— *Éta ce voim, si atâta și putem!*

Fi-vom astfel splendid salariați?! Nu, dar vom fi și vom trăi ca preoți români vom trăi ca fiii din casa mamei vitrege — până-ce vom crește mari și... vom sburători.

Prot. N. Manegufiu.

Revista politică.

In fine s'a decis și Sultanul și a dat firmanul, pentru intrarea rëndului al doilea de corăbii staționare. Pe lângă acest fapt imbucurător mai e și impregiurarea, că fostul vizir, Said pașa, care după ce s'a retras din funcție temându-și siguranța personală din partea ómenilor Sultanului, se refugiase în ambasada engleză, s'a reintors acum și densus în propria sa locuință, — impregiurare, care ne presintă iarăș ceriul orientului mai liber de nori grei, ca mai înainte. Să vede, că după declarațiile categorice, cari le-a făcut ambasadorul rusesc, dl de Nelidow, Sultanului, au dispărut și din Yildizkiosk speculațiunile asupra desunirei puterilor, iar în locul acestora a ajuns convingerea, că puterile europene în cesria orientală una sunt. Dela ministrul de esterne german a esit știrea, despre statornicia, cu care au insistat tóte puterile pentru edarea firmanului. Să ăice în mod oficios, ca la prima privire între însemnătatea faptică a cererii puterilor și între mijlócele, cari erau de trebuință pentru esecutarea ei, era o mare distanță, care creștea și din cauza, că Constantinopolul de 8 septémâni a fost cât se póte de linistit.

Faptul, că cu tóte aceste puterile europene au insistat pentru cererea lor, să clarifică din destul prin conclusia, că influința lor asupra porții ar fi rămas pentru totdeauna nullă, dacă ele s'ar fi acomodat observărilor Sultanului, pe cari nu le-au recunoscut, ca juste. Dacă puterile ar fi cedat în cazul de față, atunci s'ar fi espus pericolului, ca și cu altă ocașie ori-și ce pretensiuni din partea lor să nu întimpine nici o considerare din

partea Sultanului. Prin acésta s'ar fi pus în îndoială și înțelegerea d'între puteri și s'ar fi lăsat drumul liber pentru ori și cari acțiuni separate. — In tot cazul bine a fost și bine este, cum s'a făcut. Publicarea firmanului amintit și reintórcerea pașei Said în casa sa, sunt două fapte, cari întăresc părerea noastră, spusă fórte des la acest loc, că și de astă dată vom scăpa de răsboi și se vor regula și chestiile din Constantinopol în pace și linisce.

* * *

In Paris, capitala Franciei, să întemplă tot lucruri senzaționale, cari umplu pe tot omul serios cu mari în griji. Am comunicat cetitorilor nostri scirea, că ieri a fost septémâna s'au auđit în camera francesă trei detenături de revolver. S'a constatat mai pe urmă, că un individ a impușcat, nu ca să omóre pe vre-un deputat, ci să atragă atențiunea opiniei publice asupra lui, a fost un modist. Ce gust; să atragă atenția opiniei publice cu ori-ce preț asupra lui, și prin ce formă? Impușcând în cameră. Așa să cam prostesc ómenii prin estravaganțe, de care francesii sunt de tot plini.

Scirea cea mai nouă, fórte senzațională și fórte caracteristică pentru situația de astăzi a francesilor, este conspirația contra presidentului republicei, Felix Faure Clericalii, monarchiștii și boulangiștii de o dinióră au încercat prima conjurație contra șefului statului lor Ceea ce e caracteristic, este, că ei dușmanii lui Faure nu s'au conjurat contra lui, pentru că ar fi comis vre-o crimă contra statului, ar fi călcat legile esistente, ar fi tradat némul sau cine scie, ce grave abateri, cari iustifică la urma urmelor o conspirație. Nu, dușmanii lui Faure s'au folosit de astădată de o cestie fórte delicată, intimă-familiară, a presidentului adecă ei au conspirat contra acestuia, pentru că dómna Faure, adecă presidenta republicii, n'ar fi de ori gine d'intro familie mare, ci d'intro familie cu nume dubios. Iată, până unde merg slăbiciunile Francesilor? să se conjure ei contra presidentului, pentru că soția acestuia n'ar fi de neam mare? Ce are de a face originea dómnei Faure cu mersul regulat și progresul statului? Ce are de a face politica Franciei cu originea dómnei Faure? Acestea sunt arme necinstite, cari dovedesc, că luptelor politice în Francia le lipsesc fundamentul moral și de aceea nu cunosc nici o barieră. Iată cum este cazul: Acum vre o 50 de ani un advocat tiner să căsătorit cu fiica unor părinți cinstiți; advocatul era ruinat și pușibil pentru fapte criminale. După trei septémâni miserabilul fugi

și lăsă pe tinera sa soție în cea mai mare săracie. Nenorocitul copil, care s'a născut la câte-va luni mai târđiu după dispăriția tatălui, află îngrijire la nisce rudeni. Ea (era o fetiță) a fost crescută, ca și un propriu copil al casei. Devenind fată mare să presentă un bărbat tiner deștept, ca pețitor. Familia, observând cei mai delicați scrupuli, nu ascunse originea fetei și impregiurările, în cari a crescut, ci povesti tinerului drama întrégă. Tinerul pretendent, în loc să se retragă, cum fac toți tinerii filistrii, insistă cu statornicie peléngă pețirea sa și ia în căsătorie pe fata, fiica unui criminalist, fără nici un creițar zestre. Acest act de o nobleță neobicinuită găsi o răsplătire tot atât de neobicinuită. Eroul acestei fapte bune ajunsse milionar și fu incredințat din partea cetățenilor Franciei cu cea mai înaltă funcție în stat Acésta admirabilă istorióră are avantagiul, că e adevérată întrú tóte. Eroul este presidentul Felix Faure, ér acea fată săracă, nevinovată fetiță a unui tată nedemn, este dómna presidentă, Faure.

Cei mai mari panegirici n'ar fi putut inventa o istorióră, care să fi înalțat inima presidentului și onórea lui înainte muritorilor așa de sus, ca fapta acésta adevérată. Nu să póte un act mai nobil și mai frumos: Un tiner deștept ia în căsătorie o fată săracă, bine crescută, însă nevinovată pentru faptele tatălui ei Descoperirea acestei adevérate istorióre a ridicat la potența a đecea popularitatea presidentului! Să înțelege de sine, că pe cât de mare apare fapta lui Faure înainte vecinicului tribunal al moralei, pe atât de mică e considerată ea din partea francesilor, a căror morală este astăzi numai o aparență, a acelor, cari să uită mai mult la bani și la ranguri. E lucru clar, că presidenta nu e d'intro „familie bună“, așa cum o înțeleg ei. Ea însă s'a iustificat altfel, prin nobleța inimei, prin bunăvátate și bunăvoință, a uscat nenumerate lacrimi și a alinat multe lipse și miserii. Clericalii, monarchiștii și boulangiștii de o dinióră s'au folosit de acest prejudiciu, ca să scuture poziția presidentului în stat. Miserabil și infect mijloc! Acésta armă a lor revoltă simțul în ori-care om, care are cătuș de puțin sentiment omnesc în el. Incercarea lor însă a avut, multămită încă moralei publice, care nu e tocmai așa de stricată, un fiasco ne mai pomenit. Lovitura proiectată pentru president i s'a prefăcut în triumf. Mișcătórea istorióră a deschis tóte isvórele de simpatie și n'a fost president în Francia, care să fi avut atâta popularitate, cum are Faure în tótă Europa. De altă parte să presentă clericalii, monarchiștii etc. nu ca partide, ci ca clici, cari nu să sfiesc a întrebuița pentru ajungerea scopurilor lor și cele mai detestabile mijlóce. Ce e mai trist, este, că tocmai ei să dau înainte poporului, de aceia, cari li spriginesc întrú tóte.

Nu putem, să nu constatăm cu acésta ocașie, că complotul amintit revarsă o slabă lumină asupra forme de guvernament, cunoscute sub numele de republică.

Herbert Spencer a scris profundul cuvânt despre „domnia ceremonialului“, care a avut din timpurile primitive ale popórelor nomadice până în era parlamentarismului mai întâi o valóre nemărginită, apoi mai mărginită. Într'un stat liber domnia ceremonialului politic e fórte redusă Republica nu dispune de aparatul de curte — observă „P. Lloyd“ care să deștepte respectul instinctiv, și care ridică personificarea statului în ochii masei. Presidentul e un monarch în frac. — Neconsiderarea acésta a ceremonialului presupune o maturitate spirituală și o capabilitate în judecată a maselor, cari însă nu să validiteză nici sub guvernământul republican.

Mulțimea în republică, ca și în monarchie să póte governa adese ori mai ușor prin impresia marilor simbole de stat, ca prin apel la rațiune Acésta contradicție între „guvernământul neceremonial“ al republicei și între mulțimea fără critică, ușor de sedus, dá coteriilor monarchice arme, cari câte odată sunt fórte periculóse. În republică critica e nemărginită. Cei mai înalți funcționari sunt dați pradă ómenilor necruțători. — Astfel s'a întâmplat chiar și cu presidentul Faure.

Forța moralei publice a vrut însă, ca atacul asupra lui să se schimbe într'un adevérat triumf. Noi nu credem, să existe om, care cetind cele scrise aici, să nu aibă de acin înainte o deosebită simpatie cătră nobilul president al republicei francese!

Sedința publică

a societății de lectură „Andrei Șaguna“.

Conform programului publicat societatea de lectură amintită, din seminariul teologico-pedagogic arhidieceșan, și-a ținut în Miercurea trecută ședința publică.

Frumoșă iluminăție indica deja dela distanță sărbătórescul motiv, care a condus de o potrivă pe arangiatori, ca și pe óspeți. Intre portretele aședate cu mult gust în sala festivă am zărit pe acela șal fericitului arhiepiscop și metropolit Andrei Șaguna; portretul Escelenției Sale, vrdnicului și iubitului nostru arhiepiscop și metropolit actual, Miron Romanul, și altele. Mult mi a plăcut un tablou vechiu, proprietatea societății, care simboliséză într'o lumină vie, deschisă și fermecătóre, anul 1864 al restaurării vechiei metropolii române ortodoxe, ér de altă parte într'un întunerec grozav și inspăimântător anul 1700 — al „unirei“ cu biserica Romei, — acel an de tristă aducere aminte, când cel mai păcătós arhieru și-a vëndut „sublima sa lege strămoșească“ pentru un blid de linte.

Acest caracteristic tablou era pus în colțul din stânga al salei; mi ar fi plăcut, să fi fost aședat mai la ivéla. Tótă sala era plină cu flori și verdéță naturală. Acésta recreatóre verdéță și mirosul plăcut de brađi își da să spezezi cu siguranță, că până atunci, până când va bate în fiii bisericii ortodoxe o inimă caldă de iubire cătră biserica lor națională, seminarul arhidieceșan nu se va opri în mersul imbucurătorului său progres. Comitetul arangiator al festivității a sciut tace din sala seminarului prin un arangiamet de tot estetic un frumúșel local, în care nu-ți párea rău, să petreci câte-va óre. Sala, prea mică și nepotrivită pentru un public mare, era plină cu óspeți.

Președintele societății Dr. Petru Șpan a deschis ședința prin o vorbire scurtă, dar nimerită.

Vice-președintele, clerical c. III., Victor Păcală, a rostit discursul ocașional, în care a schițat în cuvinte alese și pe scurt activitatea arhierului sărbătórit. Și pronunțarea discursului merită laudă.

Punctul al doilea din program a fost o cântare în cor, despre care voiu vorbi mai la urmă.

Al 3 lea punct: Scena a IV-a și V din actul V din drama lui Alecsandri, „Ovidiu“, a fost reproducă cu multă silință din partea clericilor din anul I, Lazar Triteanu și Ioan Șortan. Cel d'intăi (Ovidiu) și-a studiat bine rolul, a esprimit însă cam prea repede; ar fi fost bine să varieze tonul și mai mult. De câte-ori e omul copleșit de sentimentul durerii, vocea lui e mai piano; tare devine numai atunci, când sentimentul să prefăce în afect, ér omul ar dorí póte, să-și răsborne. Al doilea (Ibis) s'a potrivit cu vocea de bas, de care dispune, pentru rol ales. L'a studiat bine, însă în acte de răs-

Și-atunci poporul mult cercat

Nu va mai sta încătușat,

Ci demn va progresa

Spre misiunea sa!

Cursuri, ținute la diferite epoche.

Afară de cursurile estraordinare din vacanțele de vară, la cererea mai multor doritori de a învăța lucrul manual, am ținut cursuri și la alte ocașii, în anumite zile și óre preste septémână în anii 1890 până la 1894. Órele de instrucție, în special pentru cei ce veniau din comunele din împrejurimea Sibiului la Sibiu, erau dela 8 de dimineța până la óra 1 după amédi în fiecare Vineri, ca și de vacanță pentru scótele rurale române de acolo.

Pretutindenea, pe unde s'au introdus în scólă exerciții tehnice manuale s'a produs o emulațiune neobicinuită între scolari atât la lucrările tehnice, cât și mai ales la studiile teoretice intelectuale. În multe locuri, chiar băeji și fete, cari au trecut de anii obligativității învățământului primar, cereau voie, să mérégă la scólă, spre a învăța lucrul manual. Ba, ce e mai mult, succesul practicei acestui obiect în comuna română, Rășinari, (lângă Sibiu) după cum sunt informat, au

escitat și mai mult rivna de căștig a locuitorilor sași din comuna vecină, Cisnădióra¹⁾ căci mai multe femei de aici au rugat pe valorósa învățátóre, d-na Aurelia Goga, să mérégă să le învețe și pe ele împletiturile de paie, pe care ele nu le sciu.

Acestea sunt doveđi evidente, că binefacerile lucrului manual în special pentru esistența și fericirea poporului dela țară, sunt de o valóre neprețuită.

(Va urma.)

¹⁾ Cisnădióra e o comună curat săsescă și fiind lipsită de locuri cultivabile, e fórte săracă. Înainte de asta cu vr'o 15—20 de ani, preotul de atunci al acestei comune, îngrijind de sórtea miseră a poporului său, a învățat pe mai multe femei și fete un soi de împletitură simplă de paie și cóserea pălăriilor, ér pe bărbăji ceva din horticultură. Până ađi s'au lășt aceste ocupațiuni în întréga comună. Bărbăji, femei, tineri și bétrâni lucréză vara în grădini, și în comunele vecine, cu țina, pe plată, apoi își prepară paie de împletit, pe cari le cumpără d'intro comună vecină (Sadu), ér iérna împletește la paie și confecționéză pălării. Atât pómel, cât și pălăriile le desfac în piața Sibiului, ba mai mult încă: pómel le trimit și prin orașele mai însemnate din depărtare, ér cu pălăriile fac negoț în tótă Transilvania.

bunare trebuie și mai multă căldură. Amândoi promis pentru viitor.

„Introducere limbii slave în biserică noastră“, disertație de cl. c. III, Iosif Enescu, ca lucrare a dovedit multă silință din partea autorului. N'ar fi stricat și mai multă îndepădăntă în apărare și scoterea și mai tare în relief a forții neprețuite a limbii noastre strămoșești, care și-a menținut latinitatea și sub împregiurări atât de critice. Disertația, a fost bine cetită.

Punctul al 5-lea: Canțoneta comică a lui Alecsandri „Clevetici Ultra-Demagogul“ a făcut mai mare efect, pentru că e în sine foarte hazlie. Clericatul c. II, Traian Motta, a interpretat-o cu multă căldură și pricepere. Abstrăgând de la pronunția greșită a unor cuvinte, ca „cameră“ în loc de cameră — n'am înțeles, pentru-ce declamatorul s'a plimbat pe scenă în continuu. Nu s'a p'ute admitte, ca Clevetici, când vorbește înaintea alegătorilor, s'a nu stea la un loc. Aplauzele dese ale publicului priviau și pe autor și pe dibaciul interpret.

Punctul cel din urmă din program: „Pe orizont departe“ cor de Mendelsohn — cântat de corul seminarial sub măiastra conducere a dlui G. Dimă, ca și corul din punct 2. al programului „D-zeul nostru“, compoziție de D. Cunțan — au fost bine executate; cel d'întâi cor are un caracter liric, iar al doilea (D-zeul nostru) un caracter eroic. P'ote să s'ală, care prin construcția ei își șterge din cap ideea „acustice“, a făcut, ca compoziția lui Mendelsohn, cu un timbru de piano, s'e-mi placă ceva mai mult, ca „D-zeul nostru“ cu timbrul de forte.

După ce s'a isprăvit programul, Ilustrata Sa, Părintele archiepiscopesc, în niște termeni foarte aleși și elocuenți a dat expresiune satisfacției publicului accentuând „spiritul“ de care a fost condus în totă viața sa fericitul arhieru, Andreiu baron de Șaguna.

Producțiile proprii literare (pct. 1. și 4) mi-au dat, s'e înțeleg, că „spiritul“, de care trebuie s'e fie condusă societatea, trebuie s'e culmineze în tr'un ortodocșism adevărat, adică: într'o iubire tare cătră biserică ortodocșă și cătră n'elul românesc; în o iubire tare și respectabilă cuvenit cătră autoritățile bisericesci; într'o iubire sinceră cătră bunul, vrednicul și actualul cap al bisericii române ortodocșe!

Noutăți.

Avis. Marți în săptămâna viitoare la orele 5 s'era Clubul muncitorilor români și va continua ședința, spre a se pronunța asupra eventualelor însinuări pentru oficii la comitat.

Serbarea ajunului de Crăciun în spitalul civil de aici. Frumosele succese din cei doi ani din urmă au îndemnat premedicii dela acest spital, ca și în acest an s'e facă un pom de Crăciun pentru bolnavii cu care ocaziune se se împartă și unele daruri de Crăciun; arangiarea s'a concretizat surorilor de caritate dela despărțământul chirurgic al spitalului, acestor surori de caritate, cari totdeauna au dat sucurs când a fost vorba de fapte creștinesci, și de fapte de caritate.

Ajunge s'e fie numai anunțată această s'erbare, căci publicul din Sibiu fărăosebire de naționalitate nici odată nu și-a închis inima, când a fost vorba de a procura o bucurie bolnavilor din spital, cari în timpul greu de eră, cum e cel de acum, au umplut tote unghiurile spitalului.

Și în anul trecut s'au petrecut scene nimitore, când s'au desvilit înaintea bolnavilor pomul de Crăciun al spitalului, și cei, cari au fost prezenți nu ușor vor uita acele scene, cum luciau ochii bolnavilor muncii de durere, când priviau la darurile, cari stau întinse pe mese lungi, luminate de lumina pomului de Crăciun. Femeile din casele mai bune au dat vestimente, și jucăriile propriilor lor prunci, și v'ersa lacrimi la bucuria bolnavilor.

In acest punct merită recunoștința unele din firmele mai cunoscute de aici, cari se întreceau în împodobirea pomului de Crăciun cu tot felul de daruri.

Suntem de credința, că și în acest an va p'etruce acest apel la inimile publicului din oraș și dela sate, căci mulți sunt bolnavii, cărora serbarea voește s'e le facă bucurii.

Ofertele benevole, precum bani, vestimente, încălțăminte pentru bătrâni și tineri, cărți, jucării, tee, rum, prăjituri, zahar, etc. s'e se adreseze: *Sororei Susana*, în spitalul civil de aici.

Rectificare. In avisul publicat în nrul 129 al ziarului nostru, privitor la întregirea cercului de medic în Bran, s'a strecurat o regretabilă greșelă, altcum evidentă, căci cele 15 comune din pretura Branului au 25,000 de locuitori, dar nu 2500 cum din greșelă s'a strecurat.

In interesul cauzei rectificăm acea greșelă.

Duelul. E'tă ce țice dl I. C. Petrescu, secretar general pe lângă persoana M. Sale regelui, cu privire la duel:

„Dar duelul, această luptă fratucidă, extra-legală, pe cât de neegală și stranie, barbară, pe cât de nedreptă și illogică, culmea aberațiunii, în care vinovatul, are dreptul convențional s'e om'ore pe un nevinovat, fără s'e se t'ema de pedepșa. Ce face ore școlă și în această direcțiune?

Recunosc împreună cu partizanii duelului, că a recurge la tribunalele ordinare, ar fi a se espune la un adaus de umilire.

Dar, cum este cu puțință, ca totă inteligența umană, întrunită, s'e nu p'otă încă găsi mijlocul cel mai rațional, spre a-și face dreptate, și s'e dea pe cel ofensat, pradă celui întâiu venit sau unui spadasin de meserie. Trebuie s'e ne întrebăm în sf'ârșit, dacă tocmai cavaleresc se p'ote numi egoismul monstruos, al părintelui de familie, sau al fiului deonorat, care uită că are casă, unul femeie și copii, e' altul, p'ote că este singurul sprijin al părinților s'ei, orbiți și unul și altul de turbarea unui fanatism, demn de timpii barbari, dacă duelul este luat în seri; e' de nu, atunci cum se interpretă jocul de șalare a unei ofense, printr'o parodie ridicolă.

Este timpul, s'e se pue cap'et acestei s'elbatice fanfarozade, și s'e se caute un alt mijloc de satisfacere, care se va găsi, de sigur, căci nu trebuie s'e desperăm de resursele spiritului omenirii, spre on'orea căreia, va veni, negreșit, un timp, când se va țice: cum s'a putut!

Dar mai întâiu se va țice: duelul ecersă și susține spiritul de luptă curajoasă, în contra vrășmașilor țerei, și că prin urmare, acest s'elbatic exercițiu, are partea sa cea bună. — Cum p'ote fi însă bun, ceea-ce este absolut rău?

S'e se învețe în școlile scrima, și s'e se institue jocuri marțiale anuale, de tineri voinci, care au terminat școlă, și biruitorul s'e dusă acasă la familie, un semn al bărbăției lui, în loc de o rană ucigătoare, sau de o conștiință apăsată de o neștersă remușcare.

S'e nu ne facem iluzii. Nici un spadasin de meserie, nici un fanfaron de cea din urmă modă, nu vor fi eroi, într'un războiu, și acestia fac majoritatea partizanilor duelului. Ceilalți nu sunt decât victimele unor provocări nedemne, sau lipsite de o rațiune matură. A vorbi de excepțiile onorabile, caractere demne, duse de curent în mod fatal, ar fi a intra în teoria subiectului și nu este aici locul. Imi rezerv de a spune alt undeva, cum ar trebui s'e se înțelgă regularea șiselor afaceri de on'ore.

A ucide sau a se ucide, din principiu, pentru motive personale, numai fapte cu bună și dr'epță judecată nu se pot numi, în nici o limbă de pe fața pământului.

Ciudad este spectacolul, ce dă lumea civilizată, întregului univers, prin contradicția flagrantă, dintre legile în contra duelului, și toleranța usului. Și ce exemplu de paza legilor se dă ore poporului? S'e sperăm că nu va mai fi așa, cel puțin ca cestiune de respect datorit legilor. Nu de mult timp, un decret al reginei Marei Britanii, opra duelul în armata sa. — Din tote punctele de vedere, exemplul merită s'e fie urmat.

Un ministru, care s'e pricepe la tote. Rar se află bărbați de stat, cari s'ese pric'epă le atătea lucruri, cum se pricepe actualul ministru-president francez, Bourgeois, care nu numai că e escelent politician și orator eminent, dar e totodată și unul dintre cei mai buni sculptori. Bourgeois înainte de a fi luat asupra-și gr'euă sarcină de ministru-president al Franciei, petrecea ore întregi în atelierul s'eu, unde cu d'altă sa de sculptor a creat mult; opere, cari cu cinste pot ocupa loc între cele mai reușite opere ale artistilor de profesiune. In scopul studierii cap d'operelor sculpturale a întreprins lungi călătorii prin Italia. Afară de sculptură ministru-president Bourgeois se mai pricepe la multe alte ramuri ale artelor. Și în sporturi e unul dintre cei dintâiu. Așa d. e. d'insul este cel mai destoinic biciclist al Parisului. Humorul parisian și exploatează din destul această pasiune de sportsman a d'insului. Astfel între altele s'e țice despre d'insul, că dela scandalurile panamiste și dela cestiunea anarchistilor voiește s'e abată atențiunea parlamentului prin prezentarea unui proiect de lege, prin care indeletnicirea biciclistică s'e se decreteze de obligătoare pentru fie care cetățan și biciclistilor mai buni s'e li se asigure anumite favoruri din partea statului. Nu sunt rare apoi ilustrațiunile foilor humoristice, cari represintă pe ministru-president Bourgeois cum călare pe bicicle se repede asupra unui vrav de „Panama“ și l' spulberă de nu se alege nimic de el; ori apoi cum tot pe bicicle grăbesce spre câte-o bombă aprinsă, carea atinsă de r'ota bicicleului se stânge îndată. Dar pe lângă tote glumele la adresa lui, francezii totuși sunt mândri, că au un ministru-president artist în sculptură și prim champion în sportul biciclistic.

Iubileul furcuței. Acuma sunt nouă sute de ani, de când a emigrat în Europa una dintre cele mai de lipsă unelte de a gospodăriei, anume furcuța. In anul 995 a condus fiul roge-lui din Veneția, a lui Pietro Orseolo, la altar pe princesa Argila, fiica împ'eratului bizantin. In republica italiană Veneția, până atunci se folosiau la m'ncare, de furcuța cea naturală cu cinci c'orne, princesa Argila însă spre mirarea tuturor a întrebuițat, la masă o furcuță cu două c'orne și o lingură de aur.

Damele din societatea mai înaltă s'au grăbit a imita pe princesa și deși manauera furcuței la început le-a causat mari neplăceri, totuși ea sa domociliat cât s'e p'ote de iute, s'e înțeleg numai în familiile aristocrate. Ca ori ce reformă nouă, așa și introducerea furcuței ca mijloc de m'ncare a fost de tot anevioasă. Mult timp obiectul acesta a supus critice și făcut obiect ridicol, până când s'a respândit din Veneția și în celelalte părți ale Italiei. In unele părți a Italiei numai pe timpul Anjouesilor au început a mânca cu furcuță. In Franța s'a introdus și mai târziu, și numai pe la anul 1550 sa fost popularizat cu totul. In Anglia a introdus'o prima-ora călătorul Corgate la anul 1608. În Ungaria a fost cunoscută numai sub regele Mathia, adusă fiind din Italia de Beatrice nevasta aceluia. Astăzi se folosește apr'ope în totă lumea cultă. Numai în unele ținuturi ale Spaniei și în fundul Rusiei furcuța e un concept necunoscut.

Cât de tari sunt insectele. Un înv'etăt naturalist trances, Plateau povestese pe temeiul unor probe, ce a făcut, că insectele cele mici, sunt adeseori mai tari, decât cele mari. Astfel gândacul p'ote s'e tragă după sine o povară relativ de 21 ori mai grea, albina de 30 ori mai grea, decât bunăora calul. Albina foarte ușor p'ote se duca cu sine 20 alte albine, astfel că ea desv'oltă re-

lativ o putere ca și locomotiva. Cât de puternică este musculatura albinei se vede și de acolo, că o albină sau două pot s'e susține rolul întreg.

BIBLIOGRAFIC.

O carte de cetire model.

Sub acest titlu apărase în „Tel. Rom.“ cam cu doi ani înainte de acesta o recenziune asupra manualului dlui Virgil Onițiu, pre atunci profesor, e'r astăzi director al gimnasilor români din Brașov. In asemenea ton favorabil s'au pronunțat și celelalte aprecieri, ce au apărut referitor la această carte didactică. In țilele trecute a apărut tot de acest autor continuarea manualului amintit, adică: „Carte de cetire pentru clasa a IV-a gimnas. reală și pentru școlile superioare de fete“. Opul este, ca și cel precedent, model. Autorul a lucrat condus de principiile pedagogiei moderne, în conformitate cu „Planul de învățământ pentru limba română întocmit chiar de autorul și aprobat de Ven. Consistoriu archidieceșan din Sibiu. Manualul din cestiune foarte potrivit ne dă materialul, ce se prescrie ca s'e-l cetim în clasele respective, precum și modul, metoda, cum este de a se face cetirea din limba, română, pentru ca școlă s'e-și împlinescă înalta ei chemare educativă culturală.

Aparatul, ce se află la începutul cărții, ca prefață, tractează metoda cetitului. Și anume sub I espun'nd materialul, ce este de a se tracta precum și câte-va îndrumări pedagogice în general, e' sub II normele speciale, ce sunt a se observa la cetire, și anume: a) La poemel epice, espun'nd întrebările introductive, cele referitoare la conținut și compoziție, apoi cu privire la forma esternă și în fine reflecșiunile etice. b) La descrițiuni tot aceleași e' c) La narațiuni diverse ne arată, că avem de a ne orienta după întrebările dela poemel epice.

In punctul III autorul ne ar'etă la un cas concret („Tunetul“ pastel de V. Alecsandri) cum ar fi de a se aplica întrebările de sub b) precum o face acesta în manualul prim, dându ne drept model analisarea poeziei „Hodja Murad Pașa“ de V. Alecsandri.

Urm'ază apoi însași cartea de cetire, adică: materialul de cetit. In privința acesta numai gratula putem dlui autor, căci cu un așa tact pedagogic a sciut s'e al'egă material potrivit cu gradul de cultură al elevilor, pentru cari este menită cartea, și totodată interesant și frumos. Așa aflăm aici: poemel epice dela V. Alecsandri, M. Eminescu, ș. a., descrițiuni și narațiuni dela V. Alecsandri, C. Negruzzi, Delavrancea, Gane, Slavici, Coșbuc, etc. Fizeze la tote piesele se află adnotațiuni trebuincioase.

După piesele de cetit sub titlul „Adaus“ aflăm „Estrasul notelor stilistice dela piesele de lectură din manual“, apoi Elemente de stilistică (corespond. la „Versificațiunea ritmică în poezia română“ din manualul precedent), apoi Note biografice și Registrul alfabetice al notelor.

După cum vedem din această espunere pe scurt a conținutului acestui manual dl autor a lucrat cu mult zel și cu frumos succes îmbogățind literatura didactică, încă cu un mărgătariu. Val'orea acestei cărți se va p'ute ap'ria din destul nu numai din partea acelor, cari i vor lua folosul, ca manual didactic în școlă, ci și din partea fiec'aruia, carele voește s'e cet'escă cu folos ceva din ramul productelor literaturii române, tractate în această carte de cetire.

Nu pot s'e nu amintesc cu această ocaziune și împ'eurarea, că dl autor a fost îndemnat la scrierea acestui manual pur și simplu din motivul de a înlesni învățarea, resp. propunerea cu succes a limbii materne, a sufletului învățământului. Acesta m'e îndemnă a o crede și faptul, că tot d-sa a scris și manualul pentru teorie, materialul prescriș din limba română pentru clasa a IV a intitulat: „Limba română, ființa, originea, rudeniile și istoria ei“.

Manualul e editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, care a sciut s'e se îngrijască, ca manualul s'e se presinte în o formă deplin mulțămitoare. *Un amic al învățământului.*

sz. 6346/895 polg.

[215] 3-3

Hirdetmény.

A nagyszabeni kir. törvényszék közlése, hogy Szabemegyébe kebelezett Hermány község határának tagosítása megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszabeni általános takarékpénztár mint érdekel birtokos kérelme folytán elrendelte és annak határnapjával 1896 évi január hó 13-ik napját d. e. 9 órákor a hermányi községi irodába kitűzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekel birtokosok azon megjegyzéssel idéztettek meg, hogy az arra meg nem jelenő birtokosok a tagosításba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszabeni kir. törvényszéknek 1895 évi november hó 14-én tartott üléséből

Phleps Frigyes,
elnök.

(Olvashatlan)
jegyző.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIU.

A eşit de sub presă:

[207] 4

CALENDARIU pe anul visect dela Christos 1896.

Anul al patruzeci și cincilea.

Prețul unui exemplariu legat **30 cr.**, pentru vândători nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendariul julian și gregorian, cu însemnarea exactă a Evangeliilor și glaurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Serviciul postal și telegrafic.** — **Conspectul săptămânilor.** — **Taca de timbru pentru polițe și documente.** — **Tabela pentru computarea intereselor.**

Șematismul

bisericii ortodoxe orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinzând și pe protopresbiterii administratorii protopresbiterali, parohii și învățătorii cu comunele bisericesti din archidieceasă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropoliilor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidență pentru oficiile parohiale și protopresbiterale. — **Partea literară: Din Africa centrală.** — **Fragment din „Oglinda”, satiră de A. Naum.** — **Anecdote.**

Insemnarea tîrgurilor după alfabet, după luni și zile. — Anunțuri. — Catalogul cărților aflătoare în librăria archidieceasă din Sibiu.

Administrațiunea tipografiei archidieceșane în Sibiu.

Intinde mâna norocului!

500,000 mărci

ca câștig principal în cel mai favorabil cas oferă tragerea de losuri cea mare din Hamburg, care e aprobată și garantată de stat

Cea mai avantajoasă arangiere a noului plan este astfel, că în decurs de câte-va luni se decid cu siguranță 112.000 losuri cu 56.200 de câștiguri, în sumă totală de

10,981.720 mărci;

între acestea se află câștigul principal de

500.000 mărci,

special însă:

1 câștig	á	300.000
1 "	"	200.000
1 "	"	100.000
2 câștiguri	"	75.000
1 câștig	"	70.000
1 "	"	65.000
1 "	"	60.000
1 "	"	55.000
2 câștiguri	"	50.000
1 câștig	"	40.000
3 câștiguri	"	20.000
21 "	"	10.000
46 "	"	5.000
106 "	"	3.000
226 "	"	2.000
822 "	"	1.000
1325 "	"	400
38050 "	"	155

15590 câștiguri á marce 300, 200, 150, 134, 100, 98, 69, 42, 20.

Kaufmann & Simon,
afacere de bancă și de cambii în Hamburg.

Noi mulțumim onorabilor noștri mușterii pentru încrederea ce au avut-o până acum în noi, și pentru-că casa noastră e cunoscută pretutindena de un lung șir de ani, îi rugăm pe toți aceia, cari se interesează de o tragere de losuri necondiționat solidă și țin la aceea, ca interesele lor să se valideze în ori și ce direcțiune, să se adreseze numai direct la firma noastră Kaufmann et Simon în Hamburg. Noi nu stăm în legătură cu nici o altă firmă și n'avem agenți încredințați să vîndă losuri originale din lecta noastră, ci noi corespondăm numai direct cu mușterii noștri și aceștia se bucură de toate avantajele unei corespondințe directe. Tote comandele, cari vor sosi la noi, se vor înregistra îndată și se vor efectua foarte prompt.

[208] 5-5

Redactor prov. Dr. Nicolau Olariu.

Szeben várm. alispánja.

21419/895 szám I.

(220) 1-2

Pályázati hirdetés.

Szászbebes rendezett tanácsu városban tisztújítás alkalmával választás után betöltendő következő állásokra pályázati hirdetésny bocsájatik ki.

1. 1500 frtnyi fizetéssel javadalmazott polgármesteri állás.
2. 1100 frtnyi fizetéssel javadalmazott városi tanácsnoki állás.
3. 800 frtnyi fizetéssel javadalmazott tisztii ügyészi állás.
4. 700 frtnyi fizetéssel javadalmazott számvevői állás.
5. 700 frtnyi fizetéssel javadalmazott levéltárnoki állás.
6. 800 frtnyi fizetéssel javadalmazott városi pénztárnoki állás.

7. 600 frtnyi fizetéssel javadalmazott városi pénztári-ellenőri állás.

8. 800 frtnyi fizetéssel javadalmazott adópénztárnoki állás.

9. 600 frtnyi fizetéssel javadalmazott adóhivatali ellenőri állás.

10. 600 frtnyi fizetéssel javadalmazott városi gazda állás.

11. 240 frtnyi fizetéssel javadalmazott közgyami állás.

Pályázók felszólítatnak, kellően felszerelt a polgármesteri tisztii ügyészi állásra pályázók a 1883 évi t. cz. 3 § és 5 § VII és VIII pont alatt említett minősítési okmányokkal ellátott kérelmüket f évi december hó 24-éig aláírtnál benyújtani.

Nagy-Szeben, 1895 Deczember hó 13-an.

Reissenberger,
alispán.

Turnătoria de clopote și de metal a lui**Antoniou Novotny**

în Timișoara — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanția pe mai mulți ani, provădate cu adiutari de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

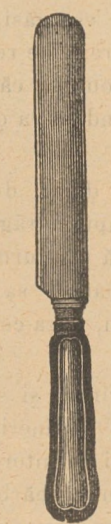
Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

[43] 20-21

Preș-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

CRISĂ MARE!

New-York și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desfăce proviziunea sa mare numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt eu împuternicit. Espedez deci ori și cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerație de **fl. 6.60** și anume:

6 cuțite fine cu tăș veritabil englez.

6 furculițe de argint patent american dintr'o bucătă

6 linguri de argint patent american.

12 lingurițe de argint patent american.

1 lingură pentru supă de argint patent american.

1 lingură pentru lapte, de argint patent american.

2 păhare pentru ouă, de argint patent american.

6 tave Victoria englezești.

2 felinare frumoase de masă.

1 sitiță pentru ceai.

1 lopățiță pentru zahăr pisat.

44 de bucăți laolaltă numai **fl. 6.60**

Tote acestea 44 de bucăți au costat mai înainte **fl. 40** și se pot căpeta acum pentru prețul minimal de **fl. 6.60**. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează colorea 25 de ani pe garanția. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin acestea în public, a retrimite banii tuturor, cărora nu le convine marfa. Nimeni se nu lase deci prilegiul acesta admirabil și să-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

present admirabil de Grăciun și Anul-Nou

precum și ca present de nuntă și pentru toate gospodăriile mai bune.

Se capătă numai la

A. HIRSCHBERG,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent.

Viena, II., Rembrandtstrasse 19, — Telefon Nr. 7114.

Ezpediția în provincie se face cu rambursă sau pe lângă anticiparea sumei.

Praful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de alături (metal higienic).

Estras din scrisorile de recunoștință:

Gólniezbánya. Cu a doua ezpediție de două garnituri sunt foarte mulțumii, și voin recomanda și altora.
Dulla Nandor, capelan.
Olmütz, 1 Maiu, 1892.
Sunt foarte mulțumit cu ezpediția, ca e a întrecut pe departe așteptările mele.
Căpitan Cz..., comanda pieșii

Editura și tipariul tipografiei archidieceșane.